

आकारिक मूल्यमापन ४३. चित्र पाहून अनुरूप प्रश्न तयार करतो

विषय भाषा

१. बोलतांना शब्द व वाक्य अचूक वापरतो
२. भाषण करताना अगदी सहजपणे बोलतो
३. बोलीभाषेचा वापर करतो
४. बोलतांना योग्य वयाप्रमाणे संबोधतो
५. स्वताच्या गरजा योग्य भाषेत सांगतो
६. प्रश्नांची अगदी योग्य उत्तरे देतो
७. मोठ्यांशी बोलताना फार नम्रतेने बोलतो
८. सुचविलेली वर्णन अचूक भाषेत बोलतो
९. स्वताच्या कथा सुंदर रीतीने सांगतो
१०. स्वताचे अनुभव श्रावणीय भाषेत सांगतो
११. बोलण्याची भाषा सुंदर आहे
१२. संवाद साधण्याची कौशल्य आहे
१३. बोलण्याची भाषा सुंदर आहे
१४. बोलतांना योग्य वयाप्रमाणे संबोधन वापरतो
१५. स्वताच्या कथा तयार करतो
१६. स्वताचे अनुभव श्रावणीय भाषेत सांगतो
१७. प्रश्नाची अगदी योग्य उत्तरे देतो
१८. कुठे काय बोलावे याचे ज्ञान आहे
१९. कुठे कसे बोलावे याचे अचूक ज्ञान आहे
२०. सर्वासमोर बोलतांना अगदी धीट पाने बोलतो
२१. इतरांशी बोलतांना देहबोलीचा अनुरूप वापर करतो
२२. इतरांचे ण पटलेले मत सैम्य भाषेत सांगतो
२३. शब्द व वाक्य अगदी जसेच्या तसे म्हणतो
२४. सुचविलेली कथा योग्य व सुंदर भाषेत सांगतो
२५. दिलेल्या सूचना लक्ष पूर्वक ऐकतो
२६. इतरांचे ण पटलेले मत सौम्य भाषेत सांगतो
२७. शब्द व वाक्य अगदी जसेच्या जसे म्हणतो
२८. सुचविलेली कथा अगदी योग्य भाषेत म्हणतो
२९. सुचविलेल्या कडव्याची अर्थ सांगतो
३०. दिलेल्या सूचनेचे पालन करतो
३१. बोलण्याची भाषा सुंदर आहे
३२. दिलेले चित्र पाहून योग्य भाषेत वर्णन करतो
३३. सुचविलेल्या प्रसंगाचे सादरीकरण करतो
३४. दिलेल्या सूचना ऐकून त्याची कृती करतो
३५. दिलेल्या घटनाचे चित्र योग्य क्रमानावर लावतो
३६. सुचविलेल्या कडव्याचे अर्थ स्पष्ट करतो
३७. पाहिलेल्या सि.डी.बद्दल आपले मत मांडतो
३८. आवडीचे मजकुराचे वाचन करतो
३९. आपल्या आठवणीतील प्रसंगाचे वर्णन करतो
४०. चित्रकथा वाचतो, माहिती सांगतो
४१. सुचविलेल्या संवादाचे योग्य कृती
४२. चित्र पाहून प्रश्न तयार करतो

४४. उदाहरणे पटून देतो
४५. एखाद्या बाबीचे कारण सुंदर रित्या पटून सांगतो
४६. बोलण्याची भाषा लाघवी आहे
४७. इतरांशी प्रमाण भाषा वापरावी यासाठी प्रयत्न करतो
४८. सुचविलेले भाषण प्रमाण भाषेत लिहितो

अडथळ्यांच्या नोंदी

१. स्वतः खूप अशुद्ध बोलतो
२. सहज पाने भाषण करता येत नाही
३. प्रश्नाची चुकीचे उत्तरे देतो
४. इतरांशी संवाद साधू शकत नाही
५. दिलेल्या सूचना समजून लक्षात घेत नाही
६. सुचविलेला भाग प्रसंग स्वताच्या शब्दात सांगता येत नाही
७. दिलेल्या सूचना ऐकून कृती करता येत नाही
८. इतरांशी बोलतांना चुकीचे संबोधन वापरतो
९. दिलेल्या घटनाचे चित्र योग्य क्रमाने लावता येत नाही
१०. बोलण्याची भाषा रागाट आहे
११. स्वताच्या भावना व्यक्त करता येत नाही
१२. शब्द व वाक्य चुकीचे वापरतो
१३. कवितेच्या ओळी ऐकतो परंतु पूर्ण करता येत नाही
१४. कवितेच्या वाक्य ऐकतो परंतु पूर्ण करता येत नाही
१५. संवाद ऐकतो पण प्रश्नांची चुकीचे उत्तरे देतो
१६. मजकूर लक्षपूर्वक ऐकत नाही
१७. योग्य भाषेत करणे सांगता येत नाही
१८. इतरांशी संवाद साधू शकत नाही
१९. इतरांचे बोलणे ऐकून घेत नाही
२०. बोलतांना शब्दावर भाषेबाबत तारतम्य ठेवत नाही
२१. इतरांशी बोलतांना चुकीचे संबोधन वापरतो
२२. मोठ्यांचा मान ठेवताना चुकीचे शब्द वापरतो
२३. दिलेल्या सूचना ऐकून कृती करता येत नाही
२४. इतरांशी बोलतांना चुकीचे संबोधन वापरतो
२५. दिलेल्या घटनाचे चित्र योग्य क्रमाने लावता येत नाही
२६. दिलेल्या सूचना समजून घेत नाही
२७. सुचविलेल्या मुद्द्याच्या आधारे फक्त मुद्देच सांगतो
२८. सुचविलेला कथा प्रसंग स्वताच्या शब्दात सांगता येत नाही
२९. सुचविलेली कथा चुकीच्या पद्धतीने सांगतो
३०. दिलेल्या सुचनेचे पालन करत नाही
३१. सुचविलेल्या विषय भाग अनुशंगाने तयार करतो
३२. सुचविलेल्या प्रस्नागाचे सादरीकरण करता येत नाही
३३. मजकूर लक्ष पूर्वक एकात नाही
३४. प्रश्न कसे तयार करावे ते काळत नाही

३५. प्रश्न तयार करता येत नाही
३६. सुचविलेले शब्दांसाठी चुकीचे शब्द सांगतो
३७. सुचविलेल्या मद्याच्या आधारे पुन्हा मुद्देच सांगतो
३८. दिलेल्या सूचना समजून लक्षात घेत नाही
३९. सुचविलेला भाग प्रसंग स्वताच्या शब्दात सांगता येत नाही
४०. दिलेल्या सूचना ऐकून कृती करता येत नाही

विषय गणित

१. संख्यांचे काम अचूक पाने करतो
२. संख्यांचे क्रम अचूक पाने लावतो
३. संख्यांची अगदी योग्य तुलना करतो
४. गणिताचे व्यावहारिक जीवनातील महत्त्व सांगतो
५. हिशोभ ठेवण्यात सर्वांना मदत करतो
६. सुचवलेले गीत/ कविता तालासुरात म्हणतो.
७. सुचवलेले गीत/ कविता लय,तालासाहित सुरेल आवाजात म्हणतो.
८. सुचविलेला भाग योग्य स्वराघात स्पष्ट म्हणतो.
९. सुचविलेला भाग वाचताना अर्थपूर्ण व लक्षनिय वागतो.
१०. सुचविलेल्या कडव्यांचे अर्थ स्पष्ट करतो.
११. सुचविलेल्या कडव्यांचे अर्थ सांगतो.
१२. सुचविलेला भाग/ कथा/ प्रसंग सुंदर रीतीने सांगतो.
१३. सुचविलेल्या विषया अनुषंगाने प्रश्न तयार करतो व विचारतो.
१४. सुचविलेला विषय भाग अनुषंगाने जलद गतीने खूप सारे प्रश्न बनवून विचारतो.
१५. इतरांनी प्रमाण भाषा वापरावी यासाठी प्रयत्न करतो.
१६. बोलताना शब्द व वाक्य अचूक व समर्पक वापरतो.
१७. उदाहरणे पटवून देताना म्हणींचा वापर करतो.
१८. अभ्यासक्रमातील नवीन शब्दांचा वापर करून बोलतो.
१९. भाषण करताना अगदी सहजपणे बोलतो.
२०. बोलीभाषेत प्रमाणभाषेचा वापर करतो.
२१. बोलताना योग्य वयाप्रमाणे संबोधन करतो.
२२. मोठ्यांशी बोलताना फार नम्रतेने बोलतो.
२३. स्वतःच्या गरजा योग्य भाषेत सांगतो.
२४. प्रश्नांची अगदी योग्य व व्यवस्थित उत्तरे देतो.
२५. एखाद्या बाबीचे कारण सुंदर रीतीने पटवून देतो.
२६. सुचविलेले वर्णन अचूक व प्रमाण भाषेत लिहितो.
२७. स्वतः छोट्या छोट्या कथा तयार करतो.
२८. स्वतःच्या कथा सुंदर रीतीने सांगतो.
२९. स्वतःचे अनुभव श्रवणीय भाषेत सांगतो.

३०. १६.कुठे काय बोलावे काय बोलू नये याचे अचूक ज्ञान आहे.
३१. १७.बोलण्याची भाषा लाघवी व सुंदर आहे.
३२. १८.बोलण्याच्या सुंदर शैलीमुळे सर्वांना खूप आवडतो.
३३. १९.संवाद साधण्याचे कौशल्य उत्तम आहे.
३४. २०.इतरांचे न पटलेले मत सौम्य भाषेत सांगतो.
३५. २१.सर्वासमोर बोलताना अगदी धीटपणे बोलतो.
३६. २२.भाषा वापरताना व्याकरणीय नियम पाळतो.
३७. स्वतःच्या भावना योग्य शब्दात प्रकट करतो.
३८. शब्द व वाक्य अगदी जसेच्या तसे प्रकट करतो.
३९. सुचविलेल्या गीताचे/ कवितेचे साभिनय सादरीकरण करतो.
४०. सुचविलेल्या गीताचे/ कवितेचे स्पष्ट उच्चार व योग्य कृतीसह सादर करतो.
४१. सुचविलेल्या प्रसंगाचे/ संवादाचे योग्य अभिनयासह सादरीकरण करतो.
४२. सुचविलेल्या प्रसंगाचे/ संवादाचे योग्य कृती व हावभावासह सादरीकरण करतो.
४३. सुचविलेला मजकूर पाहून लिहिताना खूपच आकर्षक पद्धतीने लिहितो.
४४. सुचविलेला मजकूर पाहून सुंदर वळणदार अक्षरत लिहितो.
४५. शब्द/ मजकूर लक्षपूर्वक ऐकतो व अचूक लिहितो.
४६. शब्द/ मजकूर ऐकून जलद व अचूक लिहितो.
४७. दिलेल्या सूचना ऐकतो व तशी कृती करतो.
४८. दिलेल्या सूचना ऐकून त्याप्रमाणे कृती करतो.
४९. दिलेल्या घटनांचे छत्रे योग्य क्रमवार लाऊन दाखवितो.
५०. दिलेल्या घटनांचे चित्र योग्य व अचूक क्रमवार लावतो

अडथळ्याच्या नोंदी-

१. दिलेल्या सूचनांचा अर्थ समजून घेत नाही.
२. दिलेल्या सूचना ऐकतो पण पालन करत नाही.
३. सुचविलेले गीत/ कविता पाठाप्रमाणे रटाळ म्हणतो.
४. सुचविलेले गीत/ कविता म्हणताना फक्त एकच ओळ व्यवस्थित म्हणतो.
५. सुचविलेला भाग वाचन करताना अडथळतो.
६. भाग वाचताना शब्दोच्चार अशुद्ध करतो.
७. सुचविलेल्या कडव्याचे अर्थ माहित असून सांगता येत नाही.
८. सुचविलेल्या कडव्याचे अर्थ सांगताना चुकीचे अर्थ सांगतो.
९. सुचविलेला भाग चुकीच्या पद्धतीने सांगतो.
१०. सुचविलेला प्रसंग चुकीच्या पद्धतीने सांगतो.
११. सुचविलेला भाग अनुषंगाने प्रश्न तयार करता येत नाही.
१२. सुचविलेल्या प्रसंगाचे सादरीकरण करता येत नाही.
१३. सुचविलेल्या प्रसंगाचे सादरीकरण करताना फारच मागे राहतो.
१४. सुचविलेल्या गीताची/ प्रसंगाचीकृती करताना लाजतो.
१५. सुचविलेल्या गीताचे/ कवितेचे कृतियुक्त सादरीकरण करता येत नाही.
१६. मजकूर पाहून लिहिताना लेखनात चुका करतो.
१७. मजकूर पाहून लिहिताना चुकीच्या पद्धतीने लिहितो.
१८. शब्द / मजकूर लक्षपुर्वक ऐकत नाही व चुकीचे लिहितो.
१९. शब्द / मजकूर लक्षपुर्वक ऐकतो पण लिहिता येत नाही.
२०. दिलेले चित्र पाहून वर्णन/ लेखन करता येत नाही.
२१. स्वतः खूपच अशुद्ध बोलतो.
२२. बोलताना शब्दावर तारत्यम ठेवत नाही.
२३. सहजपणे भाषण करता येत नाही.
२४. बोलताना उगाचच अन्गविक्षेप करतो.
२५. बोलीभाषेत प्रमाणभाषा वापरत नाही.
२६. इतरांशी बोलताना चुकीचे संबोधन करतो.
२७. मोठ्यांचा मन ठेवताना चुकीचे शब्द वापरतो.
२८. स्वतःच्या गरजा योग्य भाषेत मांडता येत नाही.
२९. प्रश्नांची चुकीच्या पद्धतीने उत्तरे देतो.
३०. योग्य भाषेत कारणे सांगता येत नाही.
३१. इतरांचे बोलणे ऐकून घेत नाही.
३२. इतरांशी संवाद साधू शकत नाही.
३३. लिखाणाची भाषा अगदीच अशुद्ध वापरतो.
३४. वर्णन सांगता येते पण लिहिता येत नाही.
३५. कुठे, कोणाला, केव्हा काय बोलावे हे कळत नाही.

३६. बोलण्याची भाषा राकट आहे.

३७. भाषेच्या वापरात खूप व्याकरणीय चुका करतो.

३८. स्वतःच्या भावना व्यक्त करता येत नाही.

३९. इतरांच्या मताबाबत खिल्ली उडवितो.

४०. शब्द व वाक्य यांचा वापर चुकीचा करतो.

४१. संवाद / गाणे / मजकूर ऐकतो पण प्रश्नांची उत्तरे देता येत नाही.

विषय - विज्ञान

१. वैज्ञानिक व संशोधक यांची पुस्तके वाचतो.
२. प्रत्येक गोष्टीकडे जिज्ञासु वृत्तीने बघतो.
३. केवा काय करणे योग्य / अयोग्य इतरांना व स्वतःला सांगतो.
४. परिसरात घडणाऱ्या घटनांची तत्काळ नोंद घेतो.
५. प्राणीमात्रा संबंधी विविध प्रश्न विचारतो.
६. सर्व प्राणिमात्रांच्या प्राथमिक गरजा समजून घेतो.
७. विज्ञान प्रदर्शनीय भाग घेण्यासाठी साहित्य तयार करतो.
८. ज्ञानेन्द्रीय स्वच्छता गरज व महत्व जाणतो.
९. आरोग्यदायी सवयींचे पालन करतो.
१०. कोणत्या सवयी योग्य / अयोग्य इतरांना पटवून देतो.
११. विविध छोटेखानी प्रयोग स्वतः करून बघतो.
१२. स्वतःला पडलेले प्रश्न विचारतो.
१३. विज्ञानाचे चमत्कार या संदर्भाने माहिती देतो.
१४. अंधश्रद्धा दूर करण्यासाठी सतत प्रयत्नशील असतो.
१५. का घडले असेल यासारखे प्रश्न विचारतो.
१६. विज्ञाना संदर्भाने स्वतःचे प्रश्न विचारतो.
१७. मोबिल कसा काम करतो याबाबत प्रयोग करून समजतो.
१८. घरातील टाकाऊ यांत्रिक वस्तूतील उपयोगी भाग काढून स्वतःचा प्रयोग बनवितो.
१९. विज्ञानातील गमती जमती सांगतो.
२०. अंधश्रद्धा दूर करण्यासाठी छोटे छोटे जादूचे प्रयोग करतो..
२१. विषया संदर्भाने योग्य व समर्पक माहिती देतो.

- २२.विषया संदर्भाने विचारपूर्वक अचूक माहिती देतो.
- २३.घटनेमागील अचूक व नेमके कारण सांगतो.
- २३.दिलेल्या घटने संदर्भाने स्वतःचा अनुभव सांगतो.
- २४.घटने संदर्भाने स्वतःचा अनुभव उदाहरणासह सांगतो.
- २५.केलेली कृती कशी केली ते सांगतो.
- २६.केलेली कृती व कृतीचा क्रम कसा केला ते सांगतो.
- २७.विचारलेल्या प्रश्नांची अचूक उत्तरे देतो.
- २८.विचारलेल्या प्रश्नांची अचूक,स्पष्ट व योग्य स्वरूपात उत्तरे देतो.
- २९.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक प्रयोगासाठीचे साहित्य काळजीपूर्वक निवडतो.
- ३०.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक प्रयोगासाठी साहित्य फार विचारपूर्वक व अचूक निवडतो.
- ३१.दिलेल्या प्रयोगासाठीचे साहित्य हाताळताना साहित्याचा अतिशय दक्षतेने वापर करतो.
- ३२.सुचविलेल्या प्रायोगिक साहित्याची अतिशय योग्य व अचूक मांडणी करतो.
- ३३.सुचविलेल्या प्रायोगिक साहित्याची अतिशय योग्य व अचूक मांडणी करतो.
- ३४.सुचविलेला प्रयोग करताना प्रत्येक कृती सफाई दारपणे व अचूक करतो.
- ३५.प्रयोगांती स्वतःचे मत अनुभवासह सांगतो.
- ३६.स्वतः प्रयोग करतो व प्रयोग कृती अचूक लिहितो.
- ३७.स्वतः प्रयोग करून अनुमान लिहितो.
- ३८.प्रयोगाची रचना केलेली प्रमाणबद्ध आकृती काढतो.
- ३९.प्रयोगाची आकृती रेखीव व ठळक नावे देऊन काढतो.

अडथळ्याच्या नोंदी -

- १.कोणत्याही गोष्टीचे कारण जाणून घेत नाही.
- २.विज्ञानाबाबत कोणताच प्रश्न कधीच विचारत नाही.
- ३.आजारपणाबाबत मांत्रिक / देव या संकल्पनेस प्राधान्य देतो.
- ४.परिसरातील बदलांबाबत माहिती ठेवत नाही.
- ५.घडलेल्या घटनांबाबत खुळचट कल्पना मांडतो.

- ६.ज्ञानेन्द्रियाची स्वछता ठेवत नाही.
- ७.आरोग्यदायी सवयींचे पालन करत नाही.
- ८.जादूटोणा, मांत्रिक याबाबींकडे जास्त आकर्षित होतो.
- ९.अंधश्रद्धेवर पटकन विश्वास ठेवतो.
- १०.भूत यासारख्या कल्पनांकडे जास्त आकर्षित होतो.
- ११.विज्ञान प्रयोग करताना खूपच घाबरतो.
- १२.केव्हा काय करावे हे समजत नाही.
- १३.परिसरातील साजीवान्बाबत माहिती नाही.
- १४.अमवस्या/ पौर्णिमा घटक आहेत अशा सहज पसरवितो.
- १५.जादूटोणा आवडता विषय असून त्यावर विश्वास ठेवतो.
- १६.इतरांना आजारपणात डॉक्टरकडे न जाण्याचा सल्ला देतो.
- १७.सुचविलेल्या विषया संदर्भाने चुकीची माहिती सांगतो.
- १८.सुचविलेल्या पाठ्यभाग अनुषंगाने विविध उपयोग सांगता येत नाही.
- १९.सुचविलेल्या घटनेमागील नेमके कारण सांगत नाही.
- २०.सुचविलेल्या घटनेमागील करणे चुकीची सांगतो.
- २१.दिलेल्या घटने संदर्भाने अनुभवच नाही सांगतो.
- २२.दिलेल्या घटने संदर्भाने अनुभव आहे पण सांगता येत नाही.
- २३.केलेल्या कृतीचा क्रम सांगता येत नाही.
- २४.केलेल्या कृतीचा क्रम सांगताना क्रम मागे पुढे करतो.
- २५.विचारलेल्या प्रश्नांची चुकीची उत्तरे देतो.
- २६.विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देता येत नाही.
- २७.दिलेल्या साहित्यामधून प्रयोगा साठीचे साहित्य निवडता येत नाही.
- २८.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक प्रयोगासाठी अनावश्यक साहित्य निवडतो.
- २९.प्रयोगासाठीचे साहित्य निशाकाल्जीप्ने हाताळतो.
- ३०.साहित्याची मांडणी कशी करावी ते समजत नाही.
- ३१.साहित्याची मांडणी चुकीच्या पद्धतीने करतो.
- ३२.सुचविलेला प्रयोग करताना प्रयोगाची कृती चुकवितो.

३३.सुचविलेला प्रयोग करताना कृतीस फार वेळ देऊनही कृती चुकीची करतो.

३४.प्रयोगांती स्वतःचे मत सांगता येत नाही.

३५.प्रयोगांती स्वतःचे मत चुकीच्या पद्धतीने सांगतो.

३६.स्वतः प्रयोग करतो पण प्रयोगांती स्वतःचे मत सांगता येत नाही.

३७.स्वतः प्रयोग करतो पण अनुमान सांगता येत नाही.

३८.प्रयोगाची रचना केलेली आकृती काढता येत नाही.

३९.प्रयोगाची रचना केलेली आकृती काढतो पण नावे देता येत नाही.

४०.प्रयोगाचे साहित्य पाहून प्रयोगाचे नाव सांगता येत नाही.

४१.आकृती पाहून प्रयोगाचे नाव चुकीचे सांगतो.

४२.ज्ञानेन्द्रियाची निगा कशी घ्यावी कळत नाही.

४३. ज्ञानेन्द्रियाची निगा घेत नाही.

विषय:-सा.शास्त्र दैनंदिन निरीक्षण

१.सुचविलेल्या घटना अचूक आणि स्पष्ट शब्दात सांगतो

२.घटना अगदी जशीच्या तशी सांगतो

३.प्रश्न लक्ष देऊन ऐकतो व उत्तरे देतो

४.भौगोलिक परिस्थिती आणि लोकजीवन ह्यावर माहिती देतो

५.विविध भौगोलिक जीवनाची माहिती देतो

६.सहलीच्या नियोजनासाठी नकाशाचा वापर करतो

७.नकाशावरून दिशा व ठिकाण सांगतो

८.नकाशा कुतूहलाने बघतो आणि गावांची नावे सांगतो

९.स्वध्यायाची परिणाम कारक उत्तरे देतो

१०.जुना काळ व चालू काळ ह्याबाबत स्पष्टीकरण देतो

११.ऐतिहासिक वस्तू/चित्रांचा संग्रह करतो

१२.प्राचीन मानवी जीवन आणि व्यवहाराबाबत माहिती देतो

१३.बदलत जाणार्या काळाच्या प्रवाहास जाणतो

१४.प्राचीन काळातील घडलेल्या घटना जाणतो

१५.नकाशात परिसरातील सुचवलेले ठिकाणे शोधतो

१६.प्राथमिक गरजा नी संवर्धन ह्याबाबत बोलतो

१७.सार्वजनिक ठिकाणी काळजी कशी घ्यावी हे सांगतो

१८.कर भारण्याचे फायदे व महत्व स्पष्ट करतो

१९.नागरी जीवन आणि मिळणाऱ्या सुविधा जाणतो

२०.परिसरातील ऐतिहासिक बाबींची माहिती ठेवतो

२१.ऐतिहासिक ठिकाणांचे जतन करावे हे जाणतो

२२.सुचवलेल्या वस्तूंची प्रतिकृती अप्रतिम व सुंदर बनवतो

२३.सुचवलेल्या भागाचा नकाशा प्रमाणबद्ध आणि अचूकतेने काढतो

२४.सुचवलेले भाग नकाशात अचूक आणि जलद हगतीने रंगवतो

२५.सुचवलेल्या प्रसंगाचे नाट्यकरण करतांना रंगून जातो

२६.सुचवलेल्या प्रसंगाचे नाट्यकरण हुबेहूब करतो

२७.सुचवलेली घटना योग्य पद्धतीने सांगतो

२८.पाठ्याभागातील दिलेले घटक/बाबींचे/आकृतीचे आवश्यक मुद्दे घेऊन वर्णन सांगतो

२९.प्रश्न नित ऐकतो आणि योग्य उत्तरे देतो

३०. पाठ्याभागातील दिलेले घटक/बाबींचे/आकृतीचे आवश्यक मुद्द्यांसह वर्णन सांगतो

अडथळ्यांच्या नोंदी

१.सुचवलेल्या वस्तूंची प्रतिकृती बनविण्यात अजिबात रस नाही

२.सुचवलेल्या वस्तूंची प्रतिकृती बनवत नाही

३.प्राचीन कालाबबबत अजिबात माहिती सांगता येत नाही

४.पाठ्याभागातील दिलेला घटक/बाबींचे वर्णन करता येत नाही

५.प्रश्न लक्षपूर्वक ऐकतो आणि उत्तरे देत येत नाही.

६.पुरातन वस्तूकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन वाईट आहे

७.नागरिक म्हणून स्वता जबाबदारीने वागत नाही

८.ऐतिहासिक स्थळांची काळजी घेत नाही

९.मानवीय जीवनावर झालेला इतिहासाचा परिणाम जनात नाही

१०.लोकजीवन व भौगोलिक परिस्थिती बाबा सांगत नाही

११.विविध भौगोलिक स्थितीबाबत माहिती नाही

१२.प्राचीन कालाबबबत माहिती सांगता येत नाही

१३.प्राचीन काळात घडलेल्या घटनांची माहिती नाही

१४.इतिहासामुळे बदललेले जीवन सांगता येत नाही

१५.इतिहासामुळे परिस्थिती ठरत असते ह्याबाबत अनभिज्ञ असतो

१६.काळानुसार पडलेला फरक सांगता येत नाही

१७.ऐतिहासिक वर्षांचे जतन करीत नाही

१८.प्रथामुक्त सोयी सुविधे बाबत माहिती नाही

१९.परिसरातील ऐतिहासिक स्थळांचे महत्व माहित नाही

२०.सार्वजनिक ठिकाणी बेपर्वाईने वागतो

२१.नकाशा वाचन करता येत नाही

२२.नकाशात दिशा दाखवता येत नाही

२३.नकाशात दिशा दाखवता येत नाही

२४.नकाशा चुकीचे पद्धतीने वाचतो

२५.पाठ्याभागातील दिलेल्या घटक/बाबींचे/आकृतीचे वर्णन चुकीच्या पद्धतीने सांगतो

२६.सुचविलेल्या विषयाची माहिती चुकीची सांगतो

२७.सुचविलेल्या विषयाची माहिती सांगत नाही

२८.नकाशा पाहतो पण माहिती सांगता येत नाही

२९.सुचविलेले भाग नकाशात दाखवता येत नाहीत

३०.सुचविलेल्या वस्तूंची प्रतिकृती बदलत नाहीत

विषय - हिंदी

१.हिंदी में सरल वार्तालाप करता है।

२.नित्य अनुभवों को हिंदी में विशद करता है।

३.हिंदी वर्णों को सही तरीके से उच्चार करता है।

४.छोटी कहानिया सुनता है।

५.मातृभाषा के वाक्य का हिंदी में अनुवाद करता है।

६.हिंदी के प्रती अभिरुची रखकर हिंदी साहित्य पढ़ता है।

७.हिंदी में शुभेच्छा संदेश देता है।

८.हिंदी में पत्र लिखकर अपनी बातें लिखता है।

९.हिंदी वाक्य का अर्थ मातृभाषा में बताता है।

१०.प्रतिज्ञा हिंदी में सुनाता है।

११.स्वयं के बारे में हिंदी में बातचीत करता है।

१२.हिंदी मुहावरों का अर्थ समझकर बताता है।

१३.हिंदी टीवी सिरीयल के बारे में बताता है।

१४.हिंदी वार्तालाप सुनकर हिंदी में बताता है।

१५.अपनी जरूरी चीजों के नाम हिंदी में बताता है।

१६.हिंदी काविताए पढ़ता है।

१७.अपने भावों को सरल हिंदी में बताता है।

१८.शब्द एवं वाक्य सुनकर डोहता है।

१९.हिंदी उच्चार सही तरीके से करता है।

२०.काव्य पंक्तियों सुनकर पूरी कविता सुनाता है।

२१.सूचक कथा सुंदर और सहज हिंदी में सुनाता है।

२२.दिए गये सूचनाओं को समझकर आवश्यक कृती को पूर्ण करता है।

२३.सूचनाओं को सुनकर कृती पूर्ण करता है।

२४.सूचक गीत/कविता सूर और लय के साथ बोलता है।

२५.सूचक गीत सुंदर आवाज में गाता है।

२६.दिये हुए पाठ्यांश एवं गद्य का वाचन बहुत ही अच्छे ढंग से करता है।

२७.सूचक पाठ्यभाग अनुरूप प्रश्न तयार करता है।

२८. अपनी पसंद के गीत/ कविता समुचित हावभाव और आवाज के साथ सादर करता है।

२९. अपनी पसंद के गीत/ कविता स्पष्ट उच्चार एवं उचित कृती के साथ सादर करता है।

३०. पाठ्यभाग का संवाद योग्य हावभाव व अभिनय के साथ सादर करता है।

३१. पाठ्यभाग का संवाद योग्य अभिनय के साथ बोलता है।

३२. दिये हुए चित्र एवं घटना सुयोग्य क्रम से लागता है।

३३. दिये गये पाठ्यांश एवं परिच्छेद का योग्यरूप से अनुलेखन करता है।

३४. दिये गये पाठ्यांश एवं परिच्छेद का सुंदर हस्ताक्षर मे आकर्षक अनुलेखन करता है।

३५. चित्र देखकर स्वयं कि शैली मे लेखन करता है।

३६. चित्र देखकर सुंदर भाषा मे चित्र प्रती जानकारी रखता है।

३७. दिये गये विषय अनुसार खुद कि भाषा मे लेखन करता है।

३८. दिये गये विषय अनुसार लेखन आकर्षक व सहजतापूर्वक करता है।

३९. मुहावरे एवं समानार्थी विरुद्धार्थी शब्द का यथायोग्य लेखन करता है।

४०. दिये गये उपक्रम मे सहभाग लेकर उपक्रम पूर्ण करता है।

४१. दिये गये उपक्रम मे प्रत्यक्ष सहभाग लेता है।

४२. उपक्रम मे अन्य को मार्गदर्शन करता है।

४३. उपक्रम मे सहभाग लेकर सबसे अच्छी कृती करता है।

४४. उपक्रम मे पूर्ण रूप से सहभाग लेता है।

४५. उपक्रम मे सबसे मैत्रीपूर्ण व्यवहार करता है।

४६. उपक्रम मे सहभाग लेकर सबको दिशा बताता है।

४७. उपक्रम मे सबकी प्रशंसा को पात्र होता है।

४८. उपके मे सभी कृती प्रशंसनीय रूप से पूर्ण करता है।

४९. प्रकल्प कि रचना बहुत हि आकर्षक है।

५०. प्रकल्प के अनुसार बहुत हि सुंदर संग्रह किया हे.

५१. प्रकल्प विषय और चित्र मे सुसंगती है।

५२. प्रकल्प को बहुत सहजता और सुंदरता से बनाया है।

५३. प्रकल्प से बहुत अच्छी जानकारी मिळती है।

५४. अन्य लोगो कि प्रशंसा प्रकल्प बनता है।

५५. चाचणी के हर उत्तर को ध्यानपूर्वक लिखता है।

५६. सभी सवालो के जबाब उत्तम है।

५७. उत्तर लिखने का तरीका बहुत सुंदर है।

५८. वर्गकाम सही ढंग से पूर्ण करता है।

५९. चाचणी बहुत हि सुंदर ढंग से पूर्ण करता है।

६०. स्वाध्याय के अनुरूप सही उत्तर लिखता है।

६१. वर्गकार्य सही ढंग से पूर्ण करता है।

६२. स्वाध्याय के उत्तर अचूक लिखता है।

६३. प्रश्न अनुरूप योग्य उत्तर लिखता है।

६४. सवालो के जबाब स्पष्ट भाषा मे लिखता है।

६५. अचूक एवं योग्य सभ्द का प्रयोग कर लिखता है।

६६. स्वाध्याय लेखन शैली बहुत हि आकर्षक हे।

६७. सहज एवं सरल भाषा का उपयोग करता है।

६८. स्वाध्याय के उत्तर परिपूर्ण रूप स्व लिखता हे।

६९. स्वाध्याय ध्यानपूर्वक व सहजता से पूर्ण करता है।

अ. नोंदी -

१. मातृभाषा एवं हिंदी भाषा के अंतर को समझता नहीं।

२. हिंदी एवं मातृभाषा के ध्वनी का उच्चारण समानता से करता है।

३. सरल वार्तालाप करणे मे घबराता है।

४. हिंदी मे बोलते समय टकलाता है।

५. हिंदी बोलणे के लिये बहुत शरमाता है।

६. हिंदी भाषा के प्रती उदासीन है।

७. सरल हिंदी वाक्यो का अर्थ समझता नहीं।

८. हिंदी और मातृभाषा को मिलाकर वार्तालाप करता है।

९. अपनी भाव भावनाए गलत शब्दो के साथ बताता है।

- १०.हिंदी वार्तालाप को समझता नहीं.
- ११.हिंदी परिच्छेद पढ़ने में घबराता है।
- १२.रिश्ते के नाम बताने में संभ्रमित होता है।
- १३.रिश्ते के नाम को गलत नाम देता है।
- १४.टिप्पणी सिरीयाले बगैर समझो देखता है।
- १५.रोज कि चीजों के नाम जनता नहीं है।
- १६.हिंदी भाषा से बहुत डरता है।
- १७.हिंदी समझता है पर वार्तालाप से डरता है।
- १८.शब्द एवं वाक्य सुनता है पर गलत दोहराता है।
- १९.शब्द एवं वाक्य दोहराने में शरमाता है।
- २०.संभाषण/ कथा / गीत सुनकर प्रश्न के गलत उत्तर देता है।
- २१.काव्य पंक्ति सुनकर पंक्तियाँ पुरी नहीं करता।
- २२.पंक्तियों को गलत तरीके से बताता है।
- २३.सूचक कथा हिंदी में बताने से घबराता है।
- २४.सूचक कथा हिंदी में बता नहीं पाता।
- २५.दिए गये सूचनाओं को समझता नहीं।
- २६.दिए गये सूचनाओं को गलत तरीके से पूर्ण करता है।
- २७.सूचक गीत एवं कविता के बोल गले बोलता है।
- २८.सूचक गीत एवं कविता का गण नहीं करता।
- २९.सूचक पाठ्यभाग अनुरूप प्रश्न तैयार नहीं करता।
- ३०.अपनी पसंद का गीत एवं कविता सादर नहीं करता।
- ३१.अपनी पसंद के गीत/कविता केवल गाता है कृती नहीं करता।
- ३२.दिये हुए चित्र एवं घटना गलत तरीके से जोड़ता है।
- ३३.दिये हुए चित्र एवं घटना क्रम से नहीं लगता।
- ३४.चित्र देखकर कुछ भी लिख नहीं पाता।
- ३५.चित्र देखकर केवल चित्र का नाम ही लिख पाता है।
- ३६.दिये गये विषय के बारे में नहीं लिखता।
- ३७.दिये गये विषय अनुसार गलत लेखन करता है।

- ३८.मुहावरे एवं समानार्थी विरुद्धार्थी शब्द लिखावट में गलतियाँ करता है।
- ३९.दिये गये उपक्रम में सहभाग नहीं लेता।
- ४०.प्रकल्प नहीं बनाता।
- ४१.केवल चित्रों का ही संग्रह किया है।

विषय:-कला दैनंदिन निरीक्षण

- १.आयोजन केलेल्यक सांस्कृतिक कार्यक्रम भाग घेतो
- २.आयोजन केलेल्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे नेतृत्व करतो
- ३.सुचविलेल्या मातीच्या सुंदर वस्तु बनवतो व रंगवतो
- ४.सुचविलेल्या कविता योग्य उच्चारानिशी स्पष्ट करतो
- ५.सुचविलेल्या प्रसंगाचे संवादाचे योग्य कृती व हावभाव करतो
- ६.दिलेल्या घटकापासून योग्य कृतीद्वारे आकर्षक व सुबक वस्तु निर्मिती करतो
- ७.चित्रात सुंदर रंग भरतो
- ८.सुचविलेल्या विषयावर जलद गतीने व सुंदर असे रेखाटन करतो
- ९.शालेली सुशोभन करत असतांना कोणते चित्रे कुठे लावावे ह्याचे निरीक्षण करतो
- १०.शालेय सुशोभन करतांना सुंदर चित्रे काढतो आणि योग्य ठिकाणी लावतो
- ११.दिलेल्या साहित्याचा सुबक हाताळणी करून वापर करतो
- १२.दिलेल्या साहित्याचा योग्य व उत्कृष्ट वापर करतो
- १३.दिलेल्या साहित्याची सुबक हाताळणी करून वापर करतो
- १४.दिलेल्या साहित्याचा योग्य व उत्कृष्ट वापर करतो
- १५.संवाद व नक्कल करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या बाबी सुंदर उदाहरणे व दाखल्यासह सांगतो
- १६.पाहिलेल्या व्यक्तीची हुबेहूब नक्कल करतो
- १७.एकदा ऐकलेले गीत जसेच्या तसे पुन्हा म्हणतो
- १८.सुचविलेल्या कामासाठी आवश्यक सर्व साधने उपयोग सहित सांगतो

१९.सुचविलेल्या कामासाठी आवश्यक त्या सर्व साहित्याची नावे देतो.

२०.सजावट/सुशोभनासाठी आवश्यक असे सर्व घटक व बाबी स्पष्ट करतो

२१.चित्राचे विविध प्रकार अचूकतेने ओळखतो आणि माहिती देतो

२२.सुचविलेल्या विविध कलाकृती उपयोगाची अचूक माहिती सांगतो

२३.मातीकाम करतांना घ्यावयाच्या दक्षता प्रत्येक पायरी समजावुनी देतो

२४.नाटकाची पुस्तके वाचतो

२५.मातीपासून सुंदर व सुबक खेळणी तैय्यार करतो

२६.मातीकाम विशेष मन लावून व आकर्षक करतो

२७.कथा सांगतांना प्रत्येक भावना अचूक व्यक्त करतो

२८.आवाजात अहोक्ता ठेवून बोलतो

२९.संवादाचे कौशल्य उत्तम आहे

३०.सराव करतांना अगदी रममाण होतो

३१.कोणतीही कृती अधिक सरस होण्यासाठी मेहनत घेतो

३२.पाहिलेल्या चित्रातील नृत्याच्या उणिवा दाखवतो

३३.देहबोलीच्या खूपच सुंदर रीतीने वापर करतो

३४.छोट्या छोट्या अभिनयातील गमती जमातीने इतरांना हसवितो

३५.योग्य हावभाव कौशल्य रीतीने सांगतो

३६.हस्ताक्षर सुंदर आणि मोत्यासारखे काढतो

३७.चित्रकलेच्या प्रत्येक स्पर्धेत भाग घेतो

३८.चित्रकलेत रुची घेतो

३९.नृत्याची विशेष आवड आहे सुंदर नृत्य करतो

४०.वर्ग सजावटी साठी नेहमी प्रयत्नशील असतो

अडथळ्याच्या नोंदी

१.कोणत्याही कृतीसाठी अतिघाई करतो आणि कृती बिघडवतो

२.मातीकाम करतांना पाणी व माती याचे प्रमाणे समाजात नाही

३.कृती का? व कशी करावी ह्याबाबत संभ्रमात पडतो

४.मातीकामात जराही रस घेत नाही

५.वर्ग सजावटीत भाग घेत नाही

६.सांस्कृतिक कार्यक्रमात सहभागी होत नाही

७.चित्रे काढण्यात खूप कंटाळा करतो

८.गाणे/कविता म्हणतांना खूप लाजतो

९.नृत्याची कृती करतांना खूपच लाजतो

कोणताही संवाद एकाच सुरात म्हणतो

१०.कृतीचा सराव निश्कालजीने करतो

११.नाट्यछटा पाहण्यात अजिबात रस नाही

१२.मातीकामात घ्यावयाची दक्षता व कृती चुकीच्या पद्धतीने सांगतो

१३.सुचविलेल्या विविध कलाकृतीचे माहिती सांगतो पण गोंधळतो

१४.नृत्यामाढल्या विविध मुद्रांची माहिती सांगता येत नाही

१५.इतरजण व्यवस्थित कृती करतांना त्यांना हसतो

१६.इतरांना कृती करतांना पाहून चिडतो व नावे ठेवतो

१७.इतरांना लक्षपूर्वक कृती करू देत नाही

१८.मातीकाम करतांना घ्यावयाची दक्षता चुकीच्या पद्धतीने करतो

१९.सुचविलेल्या विविध कलाकृतींची माहिती सांगता येत नाही

२०.चित्रांचे विविध प्रकार ओळखता येत नाही

२१.सुचविलेल्या कामाला आवश्यक नसलेले साहित्य सांगतो

२२.सुचविलेल्या संवादाचे सादरीकरण करण्यात फरक मागे राहतो

२३. दिलेल्या घटन्द्वारे वस्तूची निर्मिती करता येत नाही
२४. चित्रात कुठलेही रंग कुठेही देतो. उदा. आकाश हिरवे इ.
२५. चित्रात रंग भारता येत नाही
२६. सुचविलेल्या विषयावर चित्रे न काढता दुसरेच काही काढतो
२७. सुचविलेल्या विषयावर चित्रे काढता येत नाही
२८. शालेय सुशोभन करतांना कामात रस घेत नाही
२९. शालेय सुशोभनात स्वताची कुठलीही कलाकृती देत नाही
३०. दिलेल्या साहित्याचा वापर करत नाही
३१. दिलेले साहित्य चुकीच्या पद्धतीने वापरतो
३२. सुचविलेल्या प्रसंगाचे सादरीकरण करता येत नाही
३३. सुचविलेल्या कवितेचे / गीताचे सादरीकरण जमत नाही
३४. सुचविलेल्या कवितेचे/गीताचे सादरीकरण करतांना लाजतो
३५. सुचविलेल्या मातीच्या वस्तु तैय्यार करता येत नाही
३६. सुचविलेल्या मातीच्या वस्तु बनविण्यात रस घेत नाही
३७. आयोजन केलेल्या कार्यक्रमात सहभाग घेत नाही
३८. आयोजित सांस्कृतिक कार्यक्रमात सहभाग घेण्यास लाजतो

विषय - कार्यानुभव

१. विविध उपक्रमात स्वताहून भाग घेतो.
२. इतरांना उपक्रमात भाग घेण्यासाठी तयार करतो.
३. दैनंदिन जीवनातील प्राथमिक गरजा सांगतो.
४. मानवाच्या मुलभूत गरजा कोणत्या माहित ठेवतो.
५. सुचविलेले प्रत्येक उपक्रम गतीने पूर्ण करतो.
६. उपक्रमातील केलेल्या कृती या लक्षणिय असतात.
७. अचूक व सुंदरता या दोन बाबींमुळे इतरांचे लक्ष खेचून घेतो.
८. पाणी एक महत्वपूर्ण संपत्ति जाणतो.
९. पाण्याच्या संदर्भात छोट्याखानी नाट्य तयार करतो.
१०. नळावरचे भांडण खूपच सुन्दर रित्या सांगतो.
११. वर्ग सुशोभनासाठी खूपच सुंदर कल्पना वापरतो.
१२. वर्गातील सर्वांना खूप मोलाची मदत करतो.
१३. इतरांच्या मदतीसाठी सदैव तत्पर असतो.
१४. सुचविलेल्या घटकांबाबत अधिक माहिती गोळा करतो.
१५. परिसरातील नाविन्यपूर्ण रचना संग्रह करतो.
१६. मातीकाम व कागदकामात विशेष रुची आहे.
१७. प्रत्येक कृती स्वतःहून करण्याची आवड आहे.
१८. प्रत्येक वर्गमित्राला वाढदिवसाचे भेटकार्ड देतो.
१९. टाकाऊ तून नेहमी काहीतरी उपयोगी वस्तू तयार करतो.
२०. सामाजिक उपक्रमात आवडीने भाग घेतो.
२१. परिसर स्वच्छतेची गरज व महत्व पटवून देतो.
२२. श्रमाचे मोल जाणतो व इतरांना श्रम करायला प्रयत्न करतो.
२३. उत्पादक उपक्रम या घटकातील अन्नघटकाची खूपच मुद्देसूद माहिती देतो.
२४. उत्पादक उपक्रम या घटकातील वस्त्र घटकाची मुद्देसूद माहिती देतो.
२५. उत्पादक उपक्रम या घटकातील निवारा घटकाची मुद्देसूद माहिती देतो.

२६.पाण्यासाम्बन्धीचे कथा/ संवाद / गाणे /मजकूर लक्षपुर्वक ऐकतो व अचूक उत्तरे देतो.

२७.पाण्यासाम्बन्धीचे कथा/ संवाद / गाणे /मजकूर लक्षपुर्वक ऐकतो व समपर्क उत्तर देतो.

२८.सुचविलेले गीत / कविता अगदी तालासुरात म्हणतो.

२९.सुचविलेले गीत / कविता लय, तालासाहित सुरेल आवाजात गातो.

३०.दिलेल्या सूचना लक्षपुर्वक ऐकतो व तंतोतंत पालन करतो.

३१.दिलेल्या सूचना ऐकतो व योग्यरीतीने अंबलबजावणी करतो.

३२.सुचविलेल्या विशयासंदर्भाने योग्य व समपर्क माहिती देतो.

३३.सुचविलेल्या विषयासंदर्भाने विचारपूर्वक अचूक माहिती देतो.

३४.सुचविलेल्या पाठ्यभागाविषयी अनुषंगाने विविध उपयोग स्पष्ट करतो.

३५.सुचविलेल्या पाठ्यभागाविषयी अनुषंगाने विविध उपयोग अचूक व योग्यरीतीने सांगतो.

३६.सुचविलेल्या घटनेमागील अचूक व नेमके कारण सांगतो.

३७.सुचविलेल्या घटनेमागील अचूक करणे शोधून सांगतो.

३८.दिलेल्या घटनेसंदर्भाने स्वतःचा अनुभव सांगतो.

३९.दिलेल्या घटनेसंदर्भाने स्वतःचा अनुभव उदाहरणासह सांगतो.

४०.पाठ्यगातील देलेल्या घटक / बाबीचे /आकृतीचे मुद्द्यासह वर्णन करतो.

४१.पाठ्यगातील देलेल्या घटक / बाबीचे /आकृतीचे मुद्दे घेऊन वर्णन सांगतो.

४२.केलेली कृती कशी केली ते सांगतो.

४३. केलेली कृती व कृतीचा क्रम कसा केला ते सांगतो.

४४.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक कृतीसाठी जे साहित्य लागते ते काळजीपूर्वक निवडतो.

४५.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक कृतीसाठी लागणारे साहित्य अचूक निवडतो.

४६.सुचविलेल्या कृती करताना प्रत्येक कृती सफाईदराने व अचूक करतो.

४७.सुचविलेली कृती करताना कृती वैशिष्टपूर्ण व जलद गतीने अचूक करतो.

४८.कृती अंती स्वतःचे मत अनुभवासह सांगतो.

४९.कृती अंती स्वतःचे मत स्पष्ट निश्कार्पासह सांगतो.

५०.स्वतः कृती करतो.

५१.स्वतः प्रात्यक्षिक करतो.

५२.सुचविलेल्या वस्तूच्या प्रतिकृती अप्रतिम व सुंदर बनवितो.

५३.सुचविलेल्या वस्तूच्या प्रतिकृती सुंदर व वैशिष्टपूर्ण बनवितो.

५४.दिलेल्या साहित्याचा योग्य व उत्कृष्ट वापर करतो.

५५.दिलेल्या साहित्याची सुबक हाताळणी करतो.

५६.शालेय सुशोभन करताना कोणते चित्र कोठे लावावे याबाबत मार्गदर्शन करतो.

५७.शालेय सुशोभन करताना सुनर चित्रे काढून भिंतीवर लावतो.

५८.दिलेल्या घटकापासून योग्य कृतीद्वारे आकर्षक व सुबक वस्तू निर्मिती करतो.

५९.दिलेल्या घटकापासून योग्य कृतीद्वारे सर्वन्पेक्षा योग्य वस्तू निर्माण करतो.

अडथळ्याच्या नोंदी -

- १.उपक्रमात भाग घेण्यास खूपच कंटाळ करतो.
- २.उपक्रमात जरा सुद्धा रुची ठेवत नाही.
- ३.मुलभूत गरजांची माहिती नाही.
- ४.परिसरातील आवश्यक घटकाबाबत ज्ञान नाही.
- ५.पाणी व त्याचे महत्व नाही.
- ६.परिसरातील वनस्पतीची पाने व फांद्या तोडतो.
- ७.इतरांच्या तयार केलेल्या वस्तू मोडतो.
- ८.स्वतः कृती करीत नाही व इतरांना हि करू देत नाही.
- ९.मानवी जीवनात होणारे अन्नाचे उपयोग सांगता येत नाही.

- १०.मानवी जीवनात होणारे वस्त्राचे उपयोग सांगता येत नाही.
- ११.मानवी जीवनात होणारे निवाऱ्याचे उपयोग सांगता येत नाही.
- १२.पाण्याचा खूप अपव्यव करतो.
- १३.पाणी पिणे झाल्यावर नळाची तोटी सुरुच ठेवतो.
- १४.इतरांना हिणवतो.
- १५.इतरांशी मिळून मिसळून सहकार्य करीत नाही.
- १६.आळशी स्वभावामुळे इतर मुले गटात होत नाही.
- १७.अतिशय निष्काळजी पणे कृती करतो व चुकतो.
- १८.श्रम करणे चुकीचे वाटते.
- १९.कामचुकारपणा व कामाची टाळाटाळ करतो.
- २०.स्वतःच्या चुकांची जबाबदारी घेत नाही.
- २१.सहकाराची वृत्ती नाही.
- २२.पाण्यासंबंधीचे कथा / गाणे / मजकूर ऐकतो पण प्रश्नांची उत्तरे देत नाही.
- २३.पाण्यासंबंधीचे कथा / गाणे / मजकूर ऐकतो पण प्रश्नांची उत्तरे चुकीची देतो.
- २४.सुचविलेले गीत / कविता पाठप्रामाणे रटाळ पणे म्हणतो.
- २५.सुचविलेले गीत / कविता म्हणताना एकच ओळ व्यक्थीत म्हणतो.
- २६.दिलेल्या सूचनांचा अर्थ समजून घेता येत नाही.
- २७.दिलेल्या सूचना ऐकतो पण पालन करत नाही.
- २८.सुचविलेल्या विषया संदर्भाने माहिती चुकीची सांगतो.
- २९.सुचविलेला पाठ्यभाग, विषय अनुषंगाने विविध उपयोग सांगता येत नाही.
- ३०.सुचविलेल्या घटनेमागील नेमके कारण सांगू शकत नाही.
- ३१.सुचविलेल्या घटनेमागील कारणे चुकीची सांगतो.
- ३२.दिलेल्या घटने संदर्भाने अनुभवच नाही असे सांगतो.
- ३३.दिलेल्या घटने संदर्भाने अनुभव आहे ओं सांगता येत नाही.

- ३४.पाठ्य भागातील दिलेल्या घटक / बाबींचे / आकृतीचे वर्णन चुकीच्या पद्धतीने सांगतो.
  - ३५.केलेल्या कृतीचा क्रम सांगता येत नाही.
  - ३६.केलेल्या कृतीचा क्रम सांगताना क्रम मागे पुढे करतो.
  - ३७.दिलेल्या साहित्यामधून आवश्यक कृतीसाठी योग्य साहित्य निवडता येत नाही.
  - ३८.साहित्य निष्काळजी पणे हाताळतो.
  - ३९.सुचविलेल्या मातीच्या वस्तूचा तयार करता येत नाही.
  - ४०.मातीच्या वस्तू बनविण्यात रस घेत नाही.
  - ४१.शालेय सुशोभन करताना कामात रस घेत नाही.
- विषय:-शारीरिक शिक्षण दैनंदिन निरीक्षण**
- १.कोण्या खेळत किती खेळाडू असतात सांगतो
  - २.विविध खेळाडूंची नावे माहिती ठेवतो
  - ३.दूरदर्शनवरील खेळांची सामने आवडीने पाहतो
  - ४.एरोबिक्स व्यायाम प्रकार मन लावूनी करतो
  - ५.प्रामाणिकपणा व खेळाडू वृत्ती हे महत्वाचे गुण आहेत
  - ६.नखे व केस नियमितपणे कापतो
  - ७.रोज रात्री झोपण्यापूर्वी दात घासतो
  - ८.दररोज किमान एक तरी असं करतो
  - ९.दररोज प्राणायाम नियमित पाने करतो
  - १०.खेळाडू वृत्तीने प्रत्येक खेळ चुरशीने खेळतो
  - ११.दररोज नियमितपणे व्यायम करतो
  - १२.दररोज कुठला तरी एक खेळ खे;तोच
  - १३.खेळ व विश्रांतीचे महत्व पटवून देतो
  - १४.चौरस आहार घेण्याबाबत जागृत राहतो
  - १५.व्यायामाचे फायदे इतरांना पटवून देतो
  - १६.आरोग्यदायी जीवन शैलीमुळे सहसा आजारी पडत नाही
  - १७.वाईट सवड व्यसनापासून दूर राहतो
  - १८.खुठल्याही खेळत /स्पर्धेत स्वतहून भाग घेतो
  - १९.स्पर्धेच्या वेळी आपल्या गटाचे नेतृत्व करतो
  - २०.खेळाडू वृत्तीने प्रत्येक खेळ चुरशीने खेळतो

- २१.दररोज प्राणायाम नित्यनियमाने करतो
- २२.आवडत्या खीलाची संपूर्ण माहिती अचूक देतो
- २३.पारंपारिक खळे नावे माहिती स्पष्ट करतो
- २४.सद्रुड शरीर सद्रुड मन हि बाब स्पष्ट करून देतो
- २५.क्रीदान्गानासंबंधी चांगल्या सवई पाळतो
- २६.सुचविलेल्या व्यायाम प्रकार संदर्भाने योग्य माहिती देतो
- २७.शिक्षकांच्या अनुपस्थित गटात खेळाचे आयोजन करतो व खेळतो
- २८.सुचविलेला व्यायाम प्रकार करतो
- २९.आवडत्या खेळाचे नियम पाळतो
- ३०.आवडत्या खेळाचे सर्व नियम योग्य सांगतो
- ३१.प्रथोमपचार पेटीचा वापर योग्य पद्धतीने करतो
- ३२.प्रथोमोपचार कसा करावयाचा ह्याची माहिती असते
- ३३.स्वतः कृती प्रात्यक्षिक करतो आणि अनुमान लावतो
- ३४.सांघिक वैयक्तिक स्पर्धेत भाग घेतो
- ३५.शर्यतीत सहभाग घेतो व बक्षीस पाताक्वितो
- ३६.क्रीडांगणात कचरा व घाण होऊ देत नाही
- ३७.क्रीडांगणात असलेलेला कचरा उचलून टाकतो
- ३८.शिक्षकांच्या अनुपस्थित खेळतो
- ३९.खेळाच्या साहित्याची सुबक हाताळणी करतो
- ४०.सुचविलेल्या व्यायामाची क्रिया जलद करतो

- ३.मैदानी खेळात सहभागी होत नाही
- ४.कोणत्याच खेळाची आवड नाही
- ५.वाईट सवय वाईट आहे पण सवय सोडत नाही
- ६.स्वच्छतेचे महत्त्व व गरज जनात नाही
- ७.नखे व केस अकारण वादावतो
- ८.चांगल्या सवईचे पालन करत नाही
- ९.क्रीदान्गानावर उगाचच कचरा करतो
- १०.खिलाडू वृत्तीने व प्रामाणिक पणे खेळत नाही
- ११.खेळ खेळतांना भांडतो
- १२.वैयक्तिक खेळत कधीच सहभागी होत नाही
- १३.असणे करण्याच्या कंटाळा करतो
- १४.खेळायला बोलावल्यावर आजारी असण्याच नाटक दखवतो
- १५.इतर मुले खेळतांना नुक्ताच्य बघत राहतो
- १६.खेळलेल्या खेलासंदर्भात अनुभवच नाही असे सांगतो
- १७.खेळात अनुभव आहे पण सांगता येत नाही
- १८.सुचविलेल्या व्यायाम प्रकारचे व आसनाचे महत्त्व सांगता येत नाही
- १९.व्यायामाच्या कृतीचा क्रम करता येत नाही
- २०.विचारलेल्या प्रश्नांची योग्य उत्तरे देता येत नाही
- २१.प्रथोमोपचार पेटीचा वापर करता येत नाही
- २२.प्रथोमोपचार पेटीतील साहित्याचा वापर जनात नाही
- २३.शिक्षकांच्या अनुपस्थित इतरांशी तुच्छतेणे वागतो
- २४.शिक्षकांच्या अनुपस्थितीत गटात भांडणे करतो
- २५.क्रीदान्गानावर कचरा टाकतो
- २६.क्रीडांगणे स्वच्छ ठेवीत नाही
- २७.शर्यतीत सहभागी होण्याही इच्छा नसते
- २८.स्पर्धेत सहभागी होत नाही
- २९.दिलेल्या खेळाच्या साहित्याचा वापर करता येत नाही
- ३०.व्यायाम प्रकारच्या क्रिया करता येत नाहीत
- ३१.दिलेल्या सूचना ऐकून कृती करत नाही

अडथळ्याच्या नोंदी

- १.व्यायामाचे महत्त्व लक्षात घेत नाही
- २.खेळाच्या तासाला वर्गातच बसतो

- ३२.खेळाच्या साहित्याचा वापर करता येत नाही
- ३३.सांघिक वैयक्तिक स्पर्धेत भाग घेत नाही
- ३४.खेळाबद्दल उदासीन असतो
- ३५.बाहेर पडायला घाबरत असतो
- ३६.खेळ जमतो तरी नाही म्हणतो
- ३७.खेळ चुकविण्याचा प्रयत्न करतो
- ३८.सुचविलेला व्यायाम चुकीचा करतो
- ३९.दिलेल्या सूचना लक्षात घेत नाही
- ४०.स्वतः प्रात्यक्षिक करतो तरी चुकीचे निष्कर्ष काढतो

विषय - इंग्रजी

1. Students listen carefully.
2. He reads aloud and carefully.
3. He speaks in English.
4. He write down new words.
5. He participates in chatting hour.
6. He tries to use new words we learnt.
7. He reads poem in rhyme.
8. He tries to make new sentences.
9. He is able to ask questions in English.
10. He is able to respond on questions in English.
- 11.He can express his feelings.
12. He participates in discussion.
- 13 He tries to use idioms' and proverbs.
14. He is able to deliver speech in English.
15. He speaks politely in English.
16. He can express his experiences in English.
17. He can speak on given topic.
18. He uses various describing words.
19. He can speak boldly and confidently.
20. He takes participation in every activity.
21. He encourages other students to speak in English.
22. He can describe any event.
23. He is popular due to speaking English.
24. He frames simple questions in English.
25. He frames meaningful sentences.

26. Translates sentences from English to mother tongue.
27. He picks rhyming words from poem.
28. He is able to tell story in English.
29. He describes his imagination.
30. He prepares invitation cards.
31. Sing rhyme in tone.
- 32 . Makes different messages.
33. Takes part in conversation.
34. Follow instructions and act.
35. Describe picture in English.
36. Participate in conversation.
37. Try to develop hand writing.
38. Answer properly for every question.
39. Write neatly and properly.
40. Makes spellings of various things.
41. Describes the conversation in the story.
42. Follow the instructions and act.
43. Read with proper pronunciation.
44. Makes proper questions.
45. Sings rhymes with action.
46. Takes part in conversation with act.
47. Listen and write the passage.
48. Makes action according to suggestions.
49. Completes the given projects.
50. Guide to other students.

Obstacles/ Negative Observations

1. He doesn't pay attention in teaching.
2. He drops hard words while reading.
3. He uses many Marathi words.
4. He gives wrong answers.
5. He is unable to participate in conversation.
6. He doesn't respond in English.
7. He does not use proper words while speaking.
8. He afraid to speak in English.
9. He can't express his feelings in English.
10. He is not eager to learn new words.
11. He does not complete his home work.

12. He uses Rough Language.
13. He discourages other students.
14. He can't read loudly.
15. He does not speak English.
16. He can't express his feelings.
17. He is so shy to speak in English.
18. He is so shy to ask questions in English.
19. He can't speak on given topic.
20. He speaks roughly in English.
21. He uses various dangerous words.
22. He can't' speak boldly.
23. He can't' speak confidently.
24. He can't describe simple events.
25. He can't takes participation in activity.
26. He does not able to tell story.
27. Sing rhymes in rough tone.
28. He can't describe his imagination.
29. He is not able to prepare cards.
30. Never describe picture in English.
31. Never participate in conversation.
32. Never try to develop hand writing.
33. Never describes conversation in story.
34. Never follows instructions and act.
35. Read with wrong pronunciation.
36. Make wrong questions.
- 37 Structure of project is bad.
38. Misguide other students.
39. Never follow the rules in writing.